

Ляльковий театр (консультації д/батьків) Навіщо дитині ляльковий театр?

Оживаюча лялька - чи можливо це?

Яке маля не мріяло хоча б один раз, щоб його улюблені іграшки, що стали кращими друзями, ожили й заговорили? Щоб вони змогли розімкнути темницю своєї статичності, розповісти про себе, стати дійсними партнерами по іграх? І навіть ляльки - роботи не здатні цю мрію виконати, адже їхній руху механічні й, мабуть, ще більш далекі від бажаного "пожвавлення", якого сподівається дитина. Але, виявляється, чудо "живої" іграшки все-таки можливо!

Мова в цій статті піде про дивне створіння рук людських - ляльці-рукавичці. Про ганчіркову м'яку ляльку, яку можна "пожвавити" за допомогою руки й "оживити" силою своїх емоційних переживань. Чи доводилося Вам коли-небудь знайомити малюка із цією іграшкою? Якщо так, то згадаєте його першу реакцію. Крихітка вже звикла до навколишніх його звичайних ляльок, що завмерли в одній позі й виражає лише одну емоцію, а те й зовсім байдужим. І отут раптом він бачить ляльку, що тягнеться до нього руками, киває головою, невимушено розкланюється й здоровається з ним начебто сама собою... Здивування, цікавість, бажання поторкати й розгадати таємницю "живої" іграшки - все виражається на особі малюка. За першим незабутнім

враженням треба освоїти можливості ляльки, які виявляються практично безмежними.

У чому ж переваги такої іграшки?

По-перше, одягаючи ляльку на руку, дитина "зливається" з нею, ототожнюється з персонажем, у який буде грати. З її допомогою він може не просто відпрацьовувати моделі поведінки, як він це робить зі звичайною лялькою. З нею він здатний емоційно виразити все те, що його тривожить і хвилює, говорячи не від своєї особи, а від імені казкового персонажа, що живе в уявному світі. До речі кажучи, саме тому ляльки-рукавички використовуються дитячими психологами в психокорекційній роботі. На занятті психолог пропонує дитині розіграти спеціально для нього придуманий сценарій. У процесі подання, у тім або іншому виді що відтворить ситуацію, що травмує дитину, маля за допомогою ляльки-рукавички виражає свої переживання й агресію. Таким чином, діти позбуваються від їхніх страхів, що мучили, і негативних емоцій.

По-друге, лялька-рукавичка, сама по собі несе деякий емоційний образ. Як правило, лялька - весела або сумтна - зображує позитивного або негативного героя якої-небудь казки, мультфільму або телефільму. Граючи з лялькою, дитина психологічно переживає роль. А виходить, здобуває настільки необхідний йому емоційний досвід проходження полярних станів. Кілька різнохарактерних ляльок-рукавичок допоможуть маляті відповісти на запитання, яке це - бути злим або добрим, брехливим або правдивим, розумним або дурним, довірливим або підозрілим, сміливим або боягузливим, відкритим або замкнутим, дратівливим або спокійним... І нарешті, головне, як це - бути дорослим? У грі вона більше не маля, вона - дорослий: вирішує дорослі проблеми, сама справляється з життєвими ситуаціями, самостійно робить вибір.

У театральній постановці може брати участь вся родина, а щоб дитині було цікавіше, запросіть для гри його однолітків. Нехай кожний з малят вибере героя, що йому симпатичний. Навчіть дітей називати вголос свою роль і пояснювати в грі свої дії, озвучувати персонажа. "Я - жабка-скрекотушка", "Я - лисичка-сестричка", "Я - вовчок-сірий бочок" - кожний з героїв говорить із особливою інтонацією, виражає тільки йому властивий характер. І пам'ятайте, театр - це чарівне дійство, для якого потрібно забезпечити відповідну "магічну" обстановку: півморок, лаштунки, за

допомогою свіч або різнобарвного підсвічування можна створити таємничу гру світла й тіні.

Театралізовані ігри є різновидністю сюжетно-рольових ігор. Вони мають спільну будову й ознаки: зміст, творчий задум, роль, сюжет, рольові та організаційні дії, правила, рольові та організаційні взаємини. Джерелом змістовності цих компонентів є навколишній, світ. Враження навколишньої дійсності є опорою для творчості педагога і дітей. Кожна форма, зміст можуть бути розіграні в кількох варіантах. Істотна відмінність театралізованих ігор - заздалегідь відомий сценарій, в основі якого лежить зміст казки, вірша, оповідання тощо. Головний сюжет мовби веде за собою гру. Але, полегшуючи розвиток теми, він разом з тим зменшує можливості педагога і дітей творчо її розвивати.

Навчити дітей творчо й самостійно розвивати тему гри допоможуть різноманітні засоби. Зокрема, зразки кількох варіантів її розв'язання спонукають дітей щоразу шукати й створювати новий варіант. Діти привчаються використовувати різні способи зображення, якщо вихователь комбінує в одній грі зображувальні засоби, властиві різним видам театралізованих ігор.

Щоб з'ясувати ці види, пропонуємо певну класифікацію ігор.

Усі театралізовані ігри доцільно поділити на дві великі групи: режисерські ігри та ігри-драматизації.

Звичайно, кожна гра містить лише кілька найцікавіших (головних) ролей, наприклад Червона Шапочка і Вовк, Коза і Вовк. Менш привабливішими за своєю активністю, місцем і обсягом дій є такі персонажі, як бабуся, мисливці, козенята. Але навіть з урахуванням цих ролей не всі діти активно зайняті у грі. Щоб усі вихованці брали участь у грі, а не тільки споглядали спектакль, слід трохи пофантазувати. Наприклад, Червона Шапочка, доки дійде до бабусинового будиночка, зустрічає не лише Вовка, а й чимало звірят: одним вона допоможе в біді, з Іншими подружиться, ще інші попередять її про підступність та хижість Вовка. Дехто з дітей може зіграти ролі різних дерев, квітів, які вітають, супроводжують дівчинку, зображають стан погоди, посміхаються, хмуряться, знічуються під дощем, частують Червону Шапочку суницями, малиною, збирають гриби тощо.

Активна участь всіх дітей у підготовці та ході гри розвиває в них самостійність, ініціативу, творчість. Якщо діти в кожній грі виконують принаймні хоч якусь роль, то щоразу вони почувають себе дедалі більше розкутими, все частіше створюють нові нетрадиційні ситуації. Спостерігаючи, як деякі діти найбільш виразно виконують провідні ролі, всі інші наслідують їх у міру власних здібностей. Через найбільш цікаві (головні) ролі мають пройти усі діти. Так власна практика й досвід є передумовою самостійної організації дітьми театралізованих ігор. Для цього об'єднуються кілька дітей. Але самі діти не спроможні організувати всю групу. Та й у цьому немає потреби. Це вихователь має створити умови для виникнення таких груп. Наприклад, в одному місці можна розкласти ширму й розмістити біля неї ляльки бі-ба-бо, в іншому розмістити фланелеграф – різного виду призми, книжки, стенд і набори персонажів. Слід створити умови для тіньового театру й використовувати його в слушний час. Спочатку поява тіні на екрані є незвичним видовищем для дітей. Врешті, допитливість перемагає, і діти з'ясовують, завдяки чому виникає тінь. Коли враження від ефекту тіні минає, вони самі беруться використовувати підготовлене вихователем обладнання для тіньового театру.

Настільні ж театри влаштувати ще легше - згрупувати іграшки чи картинки за відомими дітям казками. Така тематична добірка нагадує вихованцям знайому гру, і вони охоче починають розвивати її по-своєму.

Можна створити умови й для такого маловідомого й практично непоширеного в дошкільних закладах виду Ігор, як імпровізація. Звичайно, такі ігри слід організовувати, якщо трапився цікавий чи незвичайний випадок. Можливо, хтось поводить так, що заслуговує критичного демонстрування поведінки. Вихователь відповідно дає тему: - «Зумій поділитися», «Мій друг», «День народження», «Хто найкмітливіший» тощо. Можна обрати й тему, пов'язану з характеристиками образів, - Буратіно, Мальвіна, Котигорошко, Заєць чи Їжак та інші. Після таких ігор досить лише запропонувати дітям ляльку, вбрану відповідно до знайомого образу, як вони починають зображати її манери, поведінку, вчинки.

Ніколи не слід повторювати буквально, одну й ту ж саму гру. Щоразу треба придумувати новий варіант або влаштовувати сюрприз на початку, в середині чи кінці гри. Несподівані ситуації, різноманітність у розігруванні сюжету, ролей зацікавлюють дітей, спонукають їх до власних пошуків, знахідок.

Наприклад, гру на сюжет знайомої казки «Рукавичка» варто почати з вірша Н.Саконської «Де мій пальчик». Зрозуміло, що в наступній грі такий прийом недоцільний, бо момент несподіванки зникає. Щоб іншим разом зацікавити дітей цією грою, слід перед тим, як виводити їх на прогулянку, покласти на їхньому шляху рукавичку. Несподівана знахідка спонукатиме дітей пригадати початок казки: «Ішов дід лісом та й загубив рукавичку...» І не потрібно більше ніяких стимулів для початку гри. Діти залюбки розбирають ролі, влаштовують ігрові ситуації. Вихователь лише допомагає їм в організації гри та виконує роль ведучого.